

OPEN MONUMENTEN- DAG

*zaterdag
10 september
2022*

Duurzaamheid

**VRIENDEN
LOTERIJ**
**OPEN
MONUMENTENDAG**

Werkgroep
Cultuurhistorisch
Erfgoed | DFM

OPEN MONUMENTENDAG

10 september 2022

Alle klokken luiden voor: **Duurzaamheid**

De Open Monumentendag 2022 heeft als thema Duurzaamheid. In 2022 herinnert ons vrijwel niets aan de grote armoede van vroeger eeuwen. Huisjes van arme dagloners, boerenknechten en lieden die in de nijverheid een bestaan vonden hebben de tand des tijds vrijwel niet doorstaan. De monumenten van weleer die in de Fryske Marren wel bewaard zijn voor het nageslacht, zijn vooral kerken, adellijke states, voorname huizen van kooplieden in Balk, Joure, Lemmer en Sloten, boerderijen, een aantal molens en klokkenstoelen.

Achter het behoud en de werking van monumenten gaat vaak een geëngageerde groep vrijwilligers schuil, zoals bijvoorbeeld de BRM-DFM. Zonder hen is er soms geen toekomst voor de vele erfgoedparels. Een inspirerende casus is de restauratie van de Westermar Toren in Joure.

Westermar is een oude nederzetting die een eigen kerk had en is veel ouder dan Joure dat pas in de 15de eeuw ontstond. Van de toren zelf kan afgeleid worden dat er al vroeg een kerk op deze plek gestaan zal hebben. Er zitten namelijk stukken rode zandsteen in die secundair in de toren zijn verwerkt. Enkele hiervan hebben versieringen die ook te vinden zijn op 12de- /13de-eeuwse zerken, sarcofaagdeksels en aan de binnenkant van sarcofagen.

De Westermar Toren zoals wij die nu kennen dateert vermoedelijk uit de 15de of 16de eeuw en is opgebouwd met hergebruikte kloostermoppen

of Friese moppen van iets minder dikke stenen ook wel bekend als rooswinkels, de term duurzaamheid is hier van toepassing.

Veel gebouwen hebben in de loop der tijd een andere bestemming gekregen, zoals bij voorbeeld Pand Lytse Side 10 te Balk en valt ook onder de rubriek Duurzaamheid. Het achterste deel van het pand is gebouwd in 1860 als smederij. In 1920 is de voorgevel van dat deel gesloopt en is het pand naar voren tot aan de straat uitgebreid. De ramen en kozijnen uit de oude voorgevel zijn daarbij hergebruikt. Kenmerkend is de opengewerkte, gemetselde lijst die bij de verbouw in 2022 weer is gereconstrueerd.

Na het gebruik als smederij heeft het gebouw diverse bestemmingen gehad. Van tapijthandel tot aan feestzaal bij de snackbar. Vanaf 1 augustus 2022 is hier het kantoor van J.O.N.G. architecten gevestigd.

Veel monumenten dragen nog de uiterlijke kenmerken van de tijd waarin ze werden gebouwd, zoals bijvoorbeeld het prachtige praalgraf van Menno van Coehoorn in de kerk van Wyckel.

Opening Open Monumentendag 2022 om **10.00 uur** in de Kerk van Harich.

Onder het genot van een kop koffie met wat lekkers zal eerst onze voorzitter mevr. Drs. Minke Hiemstra een korte presentatie geven over de inhoud van het programma en de historie van Harich in vroeger eeuwen, vervolgens met behulp van beeldschermen zal het gedicht van Aggie van der Meer over het Veen-Weide gebied beeldend voorgedragen worden door Brecht Wassenaar. Tenslotte zal de Open Monumentendag geopend worden door het luiden om 11.00 uur van alle beschikbare klokken in de gemeente De Fryske Marren en de inwoners oproepen de Monumenten te bezoeken.

Wij hebben in de Fryske Marren voor u een mooie tocht uitgezet langs gebouwen c.q. gevels die zo kenmerkend zijn voor het Friese landschap.

De Werkgroep Cultuurhistorisch Erfgoed DFM nodigt u uit om een kijkje te nemen bij of in de monumenten die onze gemeente rijk is en wenst u een inspirerende Open Monumentendag 2022.

U bent van harte welkom van 11:00- 16:30 uur, in/bij:

Balk	Raadhuis, Dubbelstraat 2. Voormalig recht- en gemeentehuis, rondleidingen Joop Meinsma Pand Lytse Side 10, doorlopend rondleidingen.
Harich	Kerk en Toren Idske Poppe Sathe, Lorbuorren 3, lezing Bram de Smit 14.00 – 15.00
Joure	Toren Hobbe van Baerdts Kerk, Gerechtskamer rondleiding door Arjen de Ree vanaf 13.00 uur. De Groene Molen, Groene Dijk 5
Lemmer	Lemster toren en kerk Lemstersluis, monument bestaande uit het sluiscomplex met gebouwen
Ouwster-Nijega	Klokkenstoel
Rijs	Slottuin aan de Freule van Swinderenlaan Tempeltje, ingang Rijster Bos Marderleane
Sloten	Korenmolen De Kaai, Bolwerk ZZ 81.
Sondel	Boerderij Bekendam, Jacob Boomsmastraat 5
Snikzwaag	Klokkenstoel
Vegelinsoord	Grevensmolen, Deelswal 4.
Wyckel	Kerk en Praalgraf Menno van Coehoorn, 11.30 uur: lezing Kees Zuurmond

